

Klaipėdos rajono savivaldybės
bendruomenės sveikatos taryba

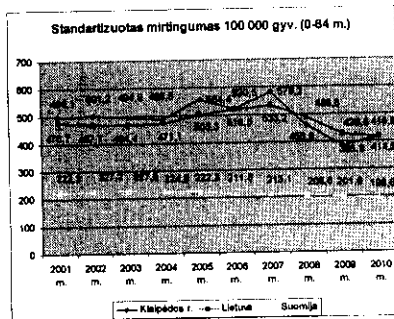
Gyventojų sveikatos būklės pokyčiai, galimi sprendimo būdai

2013-09-26
Gargždai

Klaipėdos rajono savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba (toliau - BST)

- Tai savarankiška sveikatinimo veiklos koordinavimo institucija prie Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos. BST darbe dalyvauja specialistai, kurie veikia nacionaliniu, tarptautiniu lygmeniu;
- Arnoldas Jurgutis - Šiaurės matmens partnerystės visuomenės sveikatos ir socialinei gerovei pirminės sveikatos priežiūros ekspertų grupės (NDPHS) koordinatorius.
- Laima Kaveckienė – Nacionalinės sveikatos tarybos narė, Lietuvos savivaldybių asociacijos Sveikatos reikalų komiteto narė.
- Neringa Tarvydienė – Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų asociacijos narė, Seimo sveikatos reikalų komiteto neetatinių ekspertė, tarptautinių sveikatos projektų koordinatore.
- Alė Šimaitienė – Respublikinės ikimokyklinių įstaigų darbuotojų asociacijos "Sveikatos žemėnėliai" prezidento narė
- Loreta Kaltauskienė – tarptautinių prevencinių projektų dalyvė.

AR SAVIVALDYBĖ GALI PASIEKTI SUOMIJOS RODIKLIUS

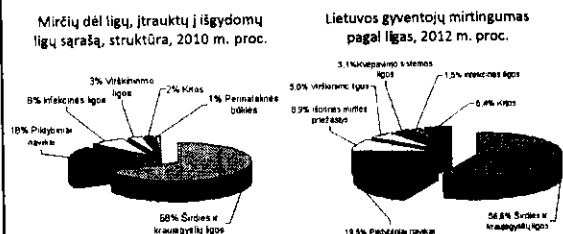
Naujas visuomenės sveikatos problemas iškelia

- Demografinės situacijos blogėjimas (mažėjantis gimstamumas, senstantys gyventojai);
- Didėjanti gyventojų, sergančių lėtinėmis ligomis dalis;
- Sveikatos netolygumai tarp vyrų ir moterų, tarp miesto ir kaimo gyventojų;
- Aplinkos užterštumas.

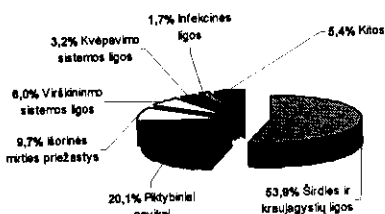
Demografinė situacija

- Vidutinė Lietuvos gyventojų gyvenimo trukmė yra 73,98 m., vyrų – 68,39 m., moterų – 79,45 m.;
- Vidutinė Klaipėdos rajono gyventojų gyvenimo trukmė yra 74,27 m., vyrų – 69,44 m., moterų – 79,43;
- ES vyrai ilgiausiai gyvena Švedijoje 79,9, moterys – Prancūzijoje 85,7 m.
- Pagal vidutinį gyventojų amžių Klaipėdos rajono gyventojai yra jaunesni už Lietuvos gyventojus. Vidutinis rajono gyventojų amžius 2013 m. pradžioje buvo 38,9 m.
- Lietuvoje 2013 m. vaikų (0-17 m.) buvo mažiau nei pagyvenusių žmonių (60+ m.) (atitinkamai 18,3 ir 24 proc. visų šalies gyventojų), Klaipėdos rajone vaikų dalis didesnė nei pagyvenusių žmonių (atitinkamai 21,1 ir 19,9 proc. visų Klaipėdos rajono gyventojų)

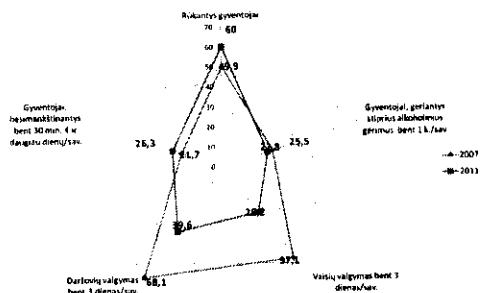
Didėjanti gyventojų, sergančių lėtinėmis ligomis dalis

Mirties priežasčių pasiskirstymas 2012 m. Klaipėdos rajone, proc.

Klaipėdos rajono gyventojų (18-64 m.) gyvenimo

Sveikatos netolygumai tarp vyrų ir moterų, tarp miesto ir kaimo

Kraujotakos sistemos ligos

Rizikos veiksniai: mityba, judėjimo stoka, triukšmas, rūkymas.

- Mirtingumas didėja (2012 m. mirė 23 gyventojais daugiau nei 2011 m.)
- 2012 m. moterų mirė daugiau nei vyrų (188 mot. ir 133 vyr.)
- 2012 m. kaime mirė daugiau gyventojų nei mieste (191 kaime ir 130 mieste)
- Sergančių asmenų skaičius kiekvienais metais didėja

Sveikatos netolygumai tarp vyrų ir moterų, tarp miesto ir kaimo

Piktybiniai navikai

Rizikos veiksniai: rūkymas, alkoholio vartojimas, mityba.

- 2012 m. mirtingumas nežymiai išaugo (2011 m. buvo 117 mirčių, 2012 m. – 120)
- 2012 m. vyrų mirė daugiau nei moterų (76 vyr. ir 44 mot.)
- 2012 m. kaime gyventojų mirė daugiau nei mieste (75 kaime ir 45 mieste)

Sveikatos netolygumai tarp vyrų ir moterų, tarp miesto ir kaimo

Kvėpavimo sistemos ligos

Rizikos veiksniai: rūkymas, aplinka.

- Mirtingumas Klaipėdos rajone mažėja (2009 m. – 71,2 atv., o 2012 m. – 36,9 atv. 100 000 gyv.)
- 2012 m. vyrų mirė 4 kartus daugiau nei moterų (15 vyr. ir 4 mot.)
- 2012 m. kaime mirė 3 kartus daugiau gyventojų nei mieste (14 kaime ir 5 mieste)
- Sergančių asmenų skaičius 2012 m., palyginti su 2011 m., sumažėjo (nuo 279,8 iki 266,1 gyv. 1000 gyv.)

Sveikatos netolygumai tarp vyrų ir moterų, tarp miesto ir kaimo

Virškinimo sistemos ligos

Rizikos veiksniai: mityba, alkoholis, stresas.

- Mirtingumas 2012 m., palyginti su 2011 m., sumažėjo (nuo 42 iki 36 mirčių)
- 2012 m. moterų mirė daugiau nei vyrų (22 mot. ir 14 vyr.)
- 2012 m. kaime mirė daugiau gyventojų nei mieste (27 kaime ir 9 mieste)
- Sergančių asmenų skaičius 2012 m., palyginti su 2011 m., išaugo (nuo 84,5 iki 91,2 gyv. 1000 gyv.)

Sveikatos netolygumai tarp vyrų ir moterų, tarp miesto ir kaimo

Išorinės mirties priežastys

Rizikos veiksniai: alkoholis, socialinė aplinka, tarpusavio santykiai.

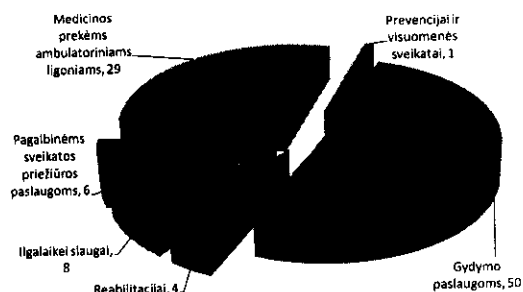
- Mirtingumas 2012 m., palyginti su 2011 m., padidėjo (keturiomis mirtimis)
- 2012 m. vyrų mirė daugiau nei moterų (48 vyr. ir 10 mot.)
- 2012 m. kaime mirė daugiau gyventojų nei mieste (39 kaime ir 19 mieste)

Savižudybės pagal gyvenamąją vietą (absoliutus skaičiai)

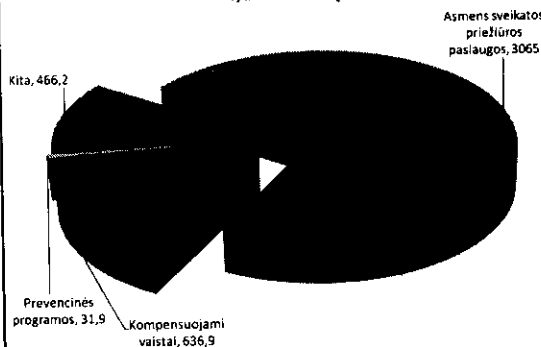
	2010	2011	2012
Miestas	7	4	10
Kaimas	12	8	10
Iš viso	19	12	20

- Didžiausia Klaipėdos rajono savivaldybės rizikos grupė, kuri ryžosi savižudybei, buvo 36-64 metų amžiaus.

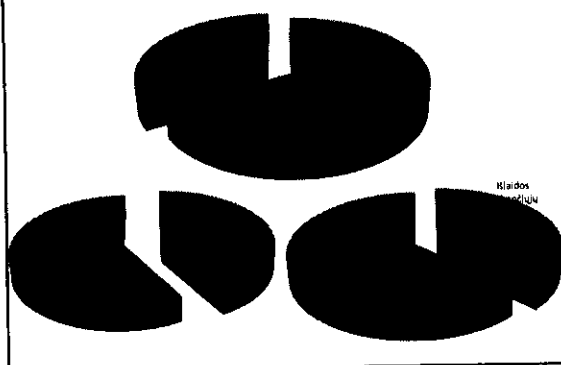
Išlaidų sveikatos priežiūrai struktūra 2011 m., proc.

Išlaidų struktūra asmens sveikatos priežiūrai 2012 m., iš viso 4,2 mlrd. litų

PSD įmokų ir išlaidų sveikatos priežiūrai proporcija 2013 m.

Norint daryti poveikį sveikatai nebeužtenka vien tik sveikatos sektoriaus pastangų.

Būtina:

- sveikatos tikslus integruoti į kitų sektorių sritis;
- priemonės nukreipti ne vien į asmens gydymą, bet į populiaciją – mažinti rizikos veiksnius ir rizikoje esančių asmenų skaičių;
- Keisti investicijų kryptį ir pobūdį. Savivaldybėje strateginių planų, programų prioritetai turi būti nustatomi atsižvelgiant į gyventojų sveikatos būklės rodiklius ir jų rizikos veiksnius, aplinkos stebėsenos rodiklius.

Klaipėdos rajono savivaldybės taryba
(2012-04-26 protokolas T1-4) **protoliniu**
sprendimu priėmė, kad 2012–2015 m
sveikatinimo veiklos prioritetas – sveikatą
žalojančios elgsenos prevencija
bendruomenėse:

- fizinio aktyvumo skatinimas;
- sveikos mitybos skatinimas;
- rūkymo ir alkoholio vartojimo mažinimas.

Kiti rizikos veiksniai

- Kelių transporto triukšmas;
- Visuomenės psichikos sveikata (abejingumas, tarpusavio santykiai, smurtas, patyčios).
- Didžiausios rizikos grupės:
- vyrai ir kaimo gyventojai;
- širdies ir kraujagyslių ligomis sergantys asmenys.

**KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Visuomenės sveikatos biuro veiklos aktualijos įgyvendinant visuomenės sveikatos funkcijas Klaipėdos rajono savivaldybėje

Neringa Tarvydienė
Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės
sveikatos biuro direktorė

2011-04-27
Gargždai

Jungtinis Bendruomenės sveikatos tyrimas ir Sveikatos komiteto posėdis 2013-08-26 14 val.

1 kryptis. Savivaldybės gyventojų sveikatos stebėseną ir vertinimą

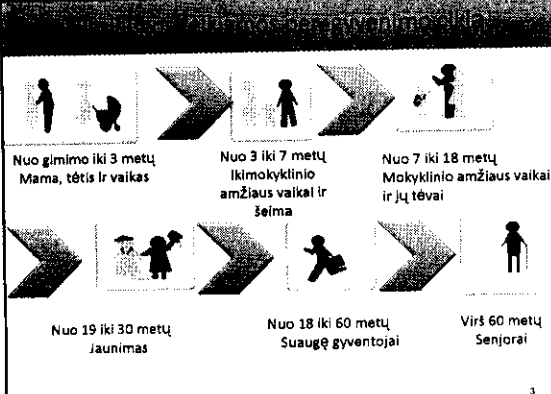
- 1. Duomenų rinkimas, analizavimas, interpretavimas, pokyčių analizė
- Tikslinių tyrimų atlikimas

- Savivaldybės gyventojų sveikatos būklės profilio parengimas
- Sprendimų priimamų savivaldybėje pagrindimas ir vykdomų priemonių efekto vertinimas

2 kryptis. Visuomenės sveikatos stiprinimas

- Stiprinimo priemonių planavimas, vykdymas, vertinimas

- Gyventojų informavimas sveikatos klausimais
- Gyventojų konsultavimas sveikatos stiprinimo klausimais
- Gyventojų mokymas sveikatos stiprinimo klausimais

Nuo gimimo iki 3 metų
Mama, tėtis ir vaikas

Nuo 3 iki 7 metų
Išimokyklinio amžiaus vaikai ir jų tėvai

Nuo 7 iki 18 metų
Mokyklinio amžiaus vaikai ir jų tėvai

Nuo 19 iki 30 metų
Jaunimas

Nuo 18 iki 60 metų
Suaugę gyventojai

Virš 60 metų
Senjorai

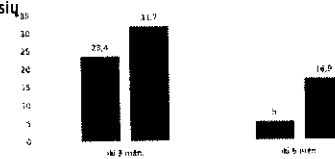
Etatai ir žmogai

1371 vaikai Planas - 6,75 etato Finansuojama - 6,0 etato SB-159,8 tūkst. LT	5333 mokiniai 8,5 etato SB-77,2 tūkst. LT PSDF-132,8 tūkst. LT	51640 gyv. 1 etatas	44936 gyv. - suaugusių 1 etatas VS specialisto darbu su suaugusiais 1 etatas VS specialisto darbu su jaunuimais + koordinavimas darbuotojų ugdymo įstaigose 1 etatas dietisto - darbu su visomis amžiaus grupėmis SB-179 tūkst. LT VB-68,8 tūkst. LT
--	---	-------------------------------	---

Sveika gyvenimo pradžia

Nuo gimimo iki 3 metų
Mama, tėtis ir vaikas

- Nuo 2008 metų vykdomi mokymai nėščiosioms – 4 ciklai per metus. Prioritetas – pirmą kartą gimdančios moterys.
- Partneriai – PSPC
- Pokyčiai – daugėja moterų maitinančių tik išimtinai motinos pienu iki 3 ir 6 mėnesių

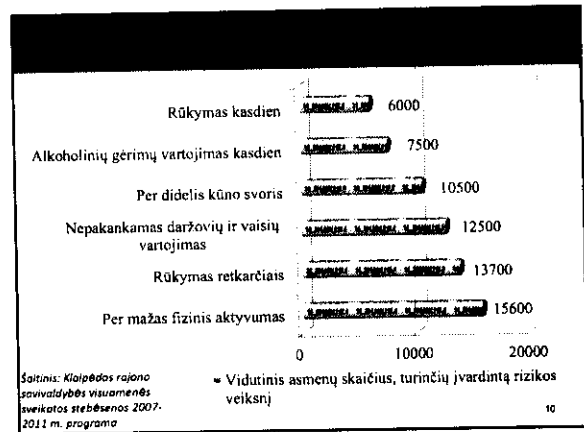
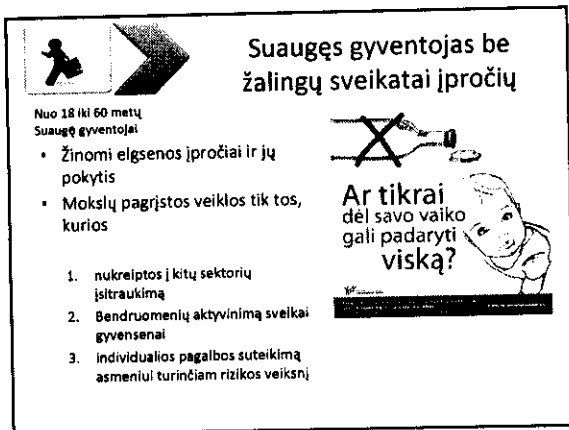
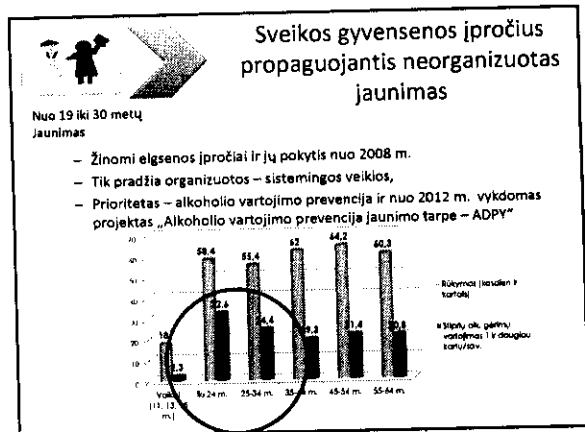
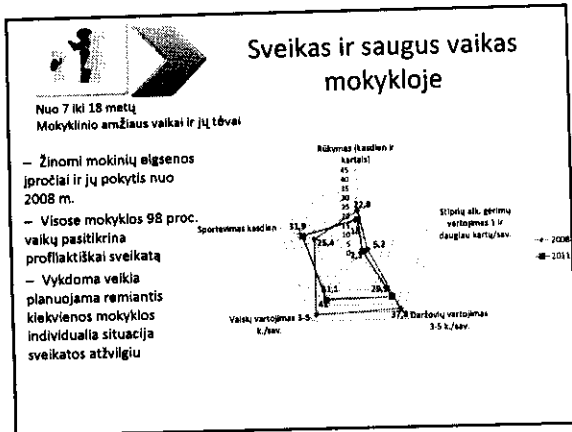

2007 m. 2008 m.

Sveikas ir saugus vaikas ikimokyklinėje įstaigoje

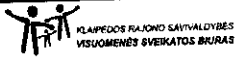

Nuo 3 iki 7 metų
Išimokyklinio amžiaus vaikai ir šeima

- Žinomi vaikų fizinio aktyvumo, mitybos ir kiti tėvų ir įstaigos formuojamų įpročių situacija
- visi sveikatos specialistai atitinka SAM keliamus kvalifikacinius reikalavimus iki 2014 m.
- kiekvienam darželiui adaptuoti perspektyviniai valgiaraščiai suderinti su VSC.
- Pradėtas vykdyti maitinimo organizatorių mokymų ciklas
- naudojantis IT galimybėmis specialistų darbas susijęs su maitinimu tapo efektyvesnis.

Planuojamos pritraukti EEE fondo lėšos į Klaipėdos rajoną

- Mokyklų ir darželių sveikatos kabinetų remontui, kompiuterinei įrangai, metodinėms priemonėms ir baldams – apie 600 000 litų (2014-2015 m.)
- Jaunimui palankių sveikatos paslaugų diegimas – (2015 -2016 m.) – apie 150 000 litų.

Northern Dimension
 Partnership in Public Health
 and Social Well-being
 www.ndphs.org

Tarptautinis projektas „Alkoholio, narkotikų vartojimo prevencija jaunimo tarpe – ADPY“

Neringa Tarvydienė
Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė

2011-04-27 Gargždai Jungtinis Bendruomenės sveikatos tarnybos ir Sveikatos komiteto posėdis 2013-06-26 14 val.

Projekto partneriai

Koordinatorius – Šiaurės matmens partnerystės visuomenės sveikatos ir socialinės gerovės srityje sekretoriatas (NDPHS - Švedija)

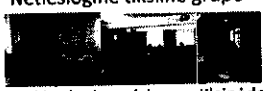
Partneriai

1. Turku talkomojo mokslo universitetas (Suomija)
2. Rusijos demografinės krizės valdymo organizacija (Fund of overcoming of demographic crisis) (Rusija)
3. Rusijos Sveikatos prižiūros įstaigų tyrimų ir informavimo institutas prie Sveikatos apsaugos ministerijos (Federal Research Institute for Health Care Organization and Information of MoH&SD of Russia) (Rusija)
4. Icelandic Centre for Social Research and Analysis (Izlandija)
5. Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras (Lietuva)
6. Kotka savivaldybė (Suomija)
7. National Institute for Health and Welfare (Suomija)
8. Nynäshamn savivaldybė (Švedija)
9. Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (Švedija)

Vykdytos veiklos

Poveikio grupė - visuomenės sveikatos specialistai, šeimos gydytojai, slaugytojos, socialiniai darbuotojai ar pedagogai
Netiesioginė tikslinė grupė – jaunimas

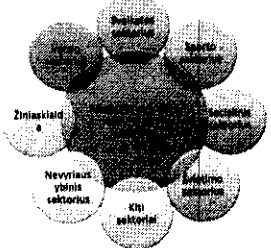
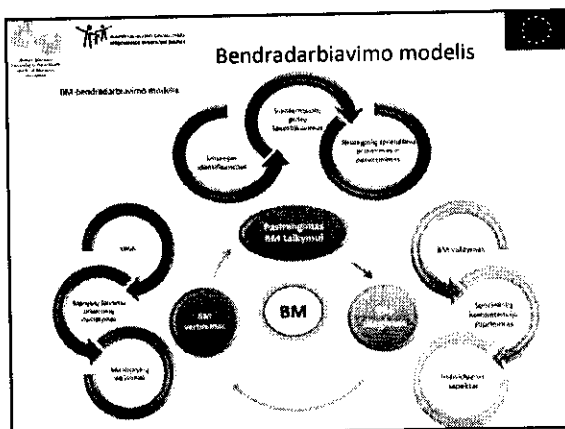
Veiklos kuriose dalyvavo Klaipėdos rajonas ir Kaliningrado regionas:

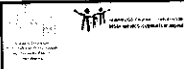

1. Įvyko mokymų ciklas iš 4 seminarų po 2 dienas tarpinstitucinei specialistų komandai Suomijoje, Rusijoje ir Lietuvoje.
2. Parengtas ADPY tarpinstitucinis/tarpsektorinis bendradarbiavimo modelis

Bendradarbiavimo modelis

- **TIKSLAS** – užtikrinti alkoholio vartojimo prevencijos tarp jaunimo vykdymą sudarant palankias sąlygas suinteresuotų institucijų sinergijai.

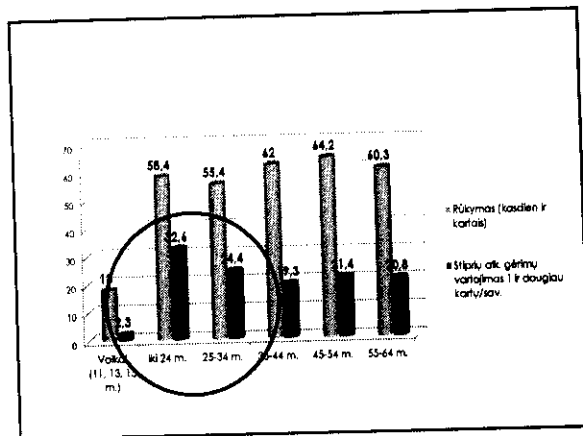

Modelio diegimo metu dalyvavusios įstaigos

1. Visuomenės sveikatos biuras
2. Gargždų pirminis sveikatos priežiūros centras
3. Psichikos sveikatos centras
4. Pedagoginė psichologinė tarnyba
5. Dituvo pagrindinė mokykla
6. Klaipėdos priklausomybės ligų centras
7. Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto Visuomenės sveikatos katedra

Modelio diegimo metu įvykę pokyčiai

1. Institucijos tarpusavyje identifikavo atliekamas funkcijas alkoholio vartojimo prevencijos srityje
2. Institucijos identifikavo pagrindines problemas vykdomos prevencinės veiklos ir jų sprendimo būdus
3. Projekto dalyviai pasirašys bendradarbiavimo sutartį bendrai alkoholio vartojimo prevencinei veiklai, siekiant efektyvesnio bendradarbiavimo sprendžiant alkoholio vartojimo problemą jaunimo tarpe ir pagalba jaunimui

Rekomendacijos

1. Inicijuoti reguliarius kasmetinius institucijų susirinkimus, kurių metu aptariamas institucijų indėlis į Klaipėdos rajono savivaldybės
 - 2009-2020 m. strateginio tikslo „Išsilavinusios, kultūringos, sveikos ir pažangios visuomenės kūrimas“ vykdymą ir
 - 2012-2015 m. sveikatinimo veiklos prioritetą – sveikatą žalojančios elgsenos prevencija bendruomenėje:
 Fizinio aktyvumo skatinimas;
 Sveikos mitybos skatinimas;
 Rūkymo ir alkoholio vartojimo mažinimas vykdymas

Rekomendacijos

Suformuojant darbo grupę

2. parengti kompleksinę tėvystės įgūdžių programą skirtą ikimokyklinio amžiaus vaikus turintiems tėvams, akcentuojant alkoholio vartojimo prevenciją
3. Pradėti aktyvias diskusijas dėl nemotyvuotam jaunimui skirtų sveikatos paslaugų poreikio ir diegimo rajone

Darbo grupė:

1. Sveikatos komitetas
2. Švietimo komitetas
3. Bendruomenės sveikatos taryba
4. Narkotikų kontrolės komisija
5. Sveikatos apsaugos skyrius
6. Socialinės paramos skyrius
- 7..... Kiti